Το Θεσμικό Πλαίσιο των Χρηματοοικονομικών Αγορών

Παράρτημα-Συμπλήρωμα της Θεματικής 2

Παναγιώτης Σταϊκούρας

Καθηγητής Χρηματοοικονομικού Δικαίου
Τμήμα Χρηματοοικονομικής και Τραπεζικής Διοικητικής
Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Research Fellow, Institute of Global Law, Economics and Finance – Queen Mary University of London
Co-Director & Fellow, Institute of Finance & Regulation – University of Piraeus

Παράρτημα Ι

Παράλληλο σύστημα πληρωμών και παράλληλο νόμισμα – η περίπτωση της Ελλάδας (2015)

Case study: παράλληλο σύστημα πληρωμών και παράλληλο νόμισμα – η περίπτωση της Ελλάδας (2015)

Η ιδέα του παράλληλου συστήματος πληρωμών στην Ελλάδα το 2015 (όπως την παρουσίασε ο πρώην Υπουργός Οικονομικών κ. Γ. Βαρουφάκης)

Έστω ληξιπρόθεσμη οφειλή του Δημοσίου προς την Εταιρία Α' ύψους €200.000 η οποία χρωστά €50.000 στην Εταιρία Β' και μισθό ύψους €2.000 στον υπάλληλο Κώστα

Η Εταιρία Β' χρωστά €48.000 στην εφορία και €2.000 στην υπάλληλο Άννα η οποία, με τη σειρά της, χρωστά €800 στον φίλο της Γιώργο που, και αυτός, έχει να πληρώσει φόρους €800 στο κράτος

Κάθε ΑΦΜ αποκτά έναν χρεωστικό λογαριασμό και αποδίδεται στον φορολογούμενο ένα PIN με το οποίο θα μπορεί να μεταφέρει όποιο ποσό θέλει σε όποιον άλλο ΑΦΜ

Το Δημόσιο πιστώνει €200.000 («γράφοντας» το νούμερο αυτό) στον ΑΦΜ της Εταιρίας Α‘ (Tax Anticipation Notes – TANs): 1 TAN = 1 €

Η Εταιρία Α’ χρησιμοποιεί το PIN της για να μεταφέρει €50.000 στον ΑΦΜ της Εταιρίας Β' και €2.000 στον ΑΦΜ του Κώστα

Η Εταιρία Β' μεταφέρει €48.000 πίσω στην Εφορία και €2.000 στην Άννα

Η Άννα χρησιμοποιεί το PIN της για να μεταφέρει €800 στον φίλο της Γιώργο

Ο Γιώργος πληρώνει το φόρο που χρωστά στην εφορία

<u>Προέκταση:</u> συντάξεις/μισθοί θα μπορούσαν, μερικώς, να πληρώνονται με TANs και μετά τα TANs να χρησιμοποιούνται από ιδιώτες για να πληρώνουν αλλήλους / τα σουπερμάρκετ έχουν φορολογικές υποχρεώσεις και επομένως θα δέχονταν (ιδίως σε περίοδο χαμηλής ρευστότητας μετρητών) αυτές τις πληρωμές

Case study: παράλληλο σύστημα πληρωμών και παράλληλο νόμισμα – η περίπτωση της Ελλάδας (2015)

- **Ποια η σκοπιμότητα του παράλληλου συστήματος πληρωμών με βάση το σκεπτικό του πρώην Υπουργού Οικονομικών κ. Γ. Βαρουφάκη;**
  - **Προσωρινός μηχανισμός διαχείρισης της κρίσης με τους θεσμικούς δανειστές της χώρας**
    - ✓ **Εάν δεν υπήρχε συμφωνία με τους θεσμικούς επενδυτές και δεν δανειοδοτούταν η χώρα, το ελληνικό Δημόσιο θα μπορούσε να εξοφλήσει σημαντικό τμήμα των υποχρεώσεών του σε TANs**
      - **Το ελληνικό Δημόσιο θα εξοικονομούσε σημαντικά ποσά σε € προκειμένου να εισάγει τα απαραίτητα αγαθά (π.χ., καύσιμα, φάρμακα, τρόφιμα) και να εξυπηρετήσει το δημόσιο χρέος**
    - ✓ **Στην προέκτασή του, το σύστημα μπορούσε να εξελιχθεί σε ένα παράλληλο σύστημα πληρωμών και μεταξύ ιδιωτών**
    - ✓ **Μετά τη διευθέτηση τη κρίσης, οι κάτοχοι TANs θα μπορούσαν να τα εξαργυρώσουν σε Ευρώ από τις τράπεζες**
    - ✓ **Συνεπώς, στην αρχική του σύλληψη το σύστημα πληρωμών δεν ταυτίζεται με την εισαγωγή παράλληλου νομίσματος**

Case study: παράλληλο σύστημα πληρωμών και παράλληλο νόμισμα – η περίπτωση της Ελλάδας (2015)

- **Ποια τα πιθανά προβλήματα της πρότασης για το παράλληλο σύστημα πληρωμών;**
  - **Πώς θα δέχονταν οι πολίτες (κυρίως μισθωτοί και συνταξιούχοι) την πληρωμή σε TANs;**
    - ✓ **Έλλειψη εμπιστοσύνης και κοινωνική αναταραχή;**
      - **Αν είστε προσεκτικοί θα παρατηρήσετε ότι ο κύκλος των συναλλαγών με TAN αρχίζει από το Δημόσιο (μιας και ο σκοπός είναι να μειωθούν οι εκροές του Δημοσίου σε Ευρώ) ενώ και οι ιδιώτες μπορούν να πληρώσουν οφειλές τους προς το Δημόσιο σε TAN: όμως στον κύκλο συναλλαγών που περιγράφεται σχηματικά έχουν χρησιμοποιηθεί TAN και για την εξόφληση υποχρεώσεων μεταξύ ιδιωτών αλλά σε προαιρετική βάση. Τι θα γινόταν αν κάποιος από τους ενδιάμεσους συναλλασσόμενους αρνηθεί την πληρωμή του σε TAN; Ποια η επίπτωση αυτής της άρνησης και στους λοιπούς συναλλασσόμενους;**
    - ✓ **Τα TANs δεν θα μπορούσαν να μετατραπούν σε Ευρώ από τις ελληνικές τράπεζες, γεγονός που διόγκωνε το πρόβλημα της εμπιστοσύνης (βλ. και άρθρο 128 ΣΛΕΕ πιο κάτω)**
  - **Κίνδυνος να λειτουργήσει το σύστημα ως αυτεπίστροφο (backfiring)**
    - ✓ **Πώς θα εκλαμβανόταν από τους πολίτες και τα τρίτα μέρη (δανειστές, αλλοδαπές επιχειρήσεις) ιδίως ενόψει της κρίσης στις διαπραγματεύσεις της χώρας με τους δανειστές;**
      - **Μήπως εκλαμβανόταν ως το πρώτο βήμα σε Grexit και όχι ως προσωρινό μέτρο;**
      - **Οριστική κατάρρευση διαπραγματεύσεων;**
      - **Μαζική φυγή κεφαλαίων; Capital controls;**
      - **Κατάρρευση ελληνικών τραπεζών με ανεπανόρθωτες οικονομικές και κοινωνικές προεκτάσεις;**
  - **Συμβόλαια ελληνικών επιχειρήσεων με επιχειρήσεις του εξωτερικού θα εξακολουθούσαν να είναι σε Ευρώ**
    - ✓ **Ενεργοποίηση ρητρών τερματισμού συμβατικών σχέσεων ή/και αναζήτηση αποζημίωσης;**

Case study: παράλληλο σύστημα πληρωμών και παράλληλο νόμισμα – η περίπτωση της Ελλάδας (2015)

- **Πώς φαντάζεστε ότι μπορούσε να εξελιχθεί η πρόταση για το παράλληλο σύστημα πληρωμών; Ποια τα πιθανά προβλήματα αυτής της εξέλιξης;**
  - **Προέκταση του συστήματος: σύστημα πληρωμών μεταξύ ιδιωτών**
    - ✓ **Όταν τα TANs χρησιμοποιούνται ως μέσο πληρωμών και αυτό γίνεται δεκτό από το Δημόσιο (για την πληρωμή των φόρων) δεν καθίστανται de facto fiat money, συνεπώς, δεν αποτελεί de facto νέο, παράλληλο νόμισμα;**
      - **Άρθρο 128 ΣΛΕΕ: «*Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπει την έκδοση τραπεζογραμματίων σε ευρώ μέσα στην Ένωση. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να εκδίδουν τέτοια τραπεζογραμμάτια. Τα τραπεζογραμμάτια που εκδίδονται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες είναι τα μόνα τραπεζογραμμάτια που αποτελούν νόμιμο χρήμα μέσα στην Ένωση*»**
    - ✓ **Πρόβλημα εμπιστοσύνης: γιατί κάποιος δανειστής ιδιωτικού χρέους να δεχθεί να πληρωθεί σε TANs (βλ. προηγούμενη διαφάνεια);**
    - ✓ **Τι θα γίνει με εκείνους (ιδιώτες και επιχειρήσεις) που θα πληρώνονταν σε TANs όμως θα είχαν υποχρεώσεις προς το εξωτερικό σε Ευρώ (problem of wholesaler) (βλ. προηγούμενη διαφάνεια);**
    - ✓ **Πρόβλημα αποτίμησης της αξίας των TANs: η ισοτιμία 1 TAN = 1 € ισχύει για πληρωμές από και προς το Δημόσιο, όμως στη δευτερογενή αγορά η ισοτιμία θα μεταβάλλεται και μάλιστα σημαντικά εις βάρος του TAN (υποτίμηση), συνεπώς μεγαλώνει το πρόβλημα της εμπιστοσύνης**
    - ✓ **Πληθωρισμός;**
      - **Πώς θα συμπεριφερθεί η αγορά (π.χ., τα supermarkets) όταν γνωρίζουν ότι θα πρέπει να γίνεται δεκτό ως μέσο πληρωμής ένα οιονεί νόμισμα (TANs) που δεν είναι Ευρώ, που δεν έχει την ίδια «πραγματική» αξία με το Ευρώ και το οποίο ενδεχομένως δεν ρευστοποιηθεί ποτέ σε Ευρώ;**
    - ✓ **Μήπως τελικά τα TANs μετατρέπονταν στην πράξη στο νόμισμα που θα χρησιμοποιούσαν (αναγκαστικά) μόνον οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι συνταξιούχοι;**

Case study: παράλληλο σύστημα πληρωμών και παράλληλο νόμισμα – η περίπτωση της Ελλάδας (2015)

Παράρτημα ΙΙ

Κρυπτονομίσματα, Σταθερα (Κρυπτο)νομίσματα και Ψηφιακό Νόμισμα Κεντρικής Τράπεζας

Κρυπτονομίσματα (cryptocurrencies)/ οιονεί νομίσματα (virtual currencies) – I

- **Τι είναι τα κρυπτονομίσματα;**
  - **Ηλεκτρονική παράσταση αξίας-νομίσματος που δεν εκδίδεται ούτε εποπτεύεται από κεντρική τράπεζα ή δημόσια αρχή και το οποίο δεν αντιπροσωπεύει απαραίτητα υποχρεωτικό νόμισμα (fiat money), αλλά το οποίο γίνεται αποδεκτό από φυσικά ή/και νομικά πρόσωπα ως μέσο πληρωμής και μπορεί να μεταφερθεί, αποθηκευτεί και εμπορευθεί**
- **Σε τι διαφέρει από το υποχρεωτικό χρήμα και ιδίως το «ηλεκτρονικό χρήμα» (e-money);**
  - **Λείπει η «υποχρεωτικότητα» και συνεπώς τα VCs δεν επιτελούν τις κλασσικές λειτουργίες του υποχρεωτικού χρήματος με την ίδια ποιότητα**
  - **Δεν είναι υποχρεωτικά μετατρέψιμα σε υποχρεωτικό χρήμα (παρότι, για κάποια VCs, έχει αναπτυχθεί, με την πρωτοβουλία συναλλασσομένων, ανταλλακτήριο VCs με fiat money)**
  - **Δεν αντιπροσωπεύει απαίτηση έναντι του εκδότη, όπως συμβαίνει με το «υποχρεωτικό χρήμα»**

Κρυπτονομίσματα (cryptocurrencies)/ οιονεί νομίσματα (virtual currencies) – II

- **Πώς λειτουργούν; Βασικές πληροφορίες**
  - **Οι «παραδοσιακές» ηλεκτρονικές συναλλαγές προϋποθέτουν τρία βασικά στοιχεία:**
    - ✓ **Λογαριασμούς των συμμετεχόντων**
    - ✓ **Συναλλαγές μεταξύ των συμμετεχόντων**
    - ✓ **Κεντρικό αντισυμβαλλόμενο (τράπεζα) που τηρεί αρχεία των συναλλαγών και των λογαριασμών των συμμετεχόντων**
      - **Η παρεμβολή του κεντρικού αντισυμβαλλόμενου είναι απολύτως κρίσιμη, μεταξύ άλλων, διότι επιλύει το πρόβλημα του "double spending": οι συναλλασσόμενοι δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν-ξοδέψουν το ίδιο ποσό χρημάτων δύο ή περισσότερες φορές**
- **Η λειτουργία των VCs (πχ, Bitcoin) είναι αποκεντροποιημένη (decentralized)**
  - **Δεν υπάρχει κεντρικός αντισυμβαλλόμενος**
  - **Αντιθέτως, η λειτουργία των VCs στηρίζεται σε αυτό που ονομάζεται «κοινό βιβλίο εγγραφών των πληρωμών» [distributed ledger]**
    - ✓ **Η τεχνολογία αυτή επιτρέπει σε κάθε συμμετέχοντα να έχει πρόσβαση στο βιβλίο πληρωμών-μεταφορών VCs, δηλαδή, στο αρχείο κάθε συναλλαγής**
    - ✓ **Συνεπώς, κάθε συναλλαγή μεταξύ των συμμετεχόντων επιβεβαιώνεται και καθίσταται οριστική και μη αναστρέψιμη από τους ίδιους τους συμμετέχοντες, σε αποκεντρωμένη βάση (decentralised), δίχως να απαιτείται η παρεμβολή κάποιου κεντρικού συστήματος (όπως, η κεντρική τράπεζα)**

Κρυπτονομίσματα (cryptocurrencies)/ οιονεί νομίσματα (virtual currencies) – ΙΙΙ: Η άποψη της ΕΚΤ

Γιατί το Bitcoin (και τα άλλα κρυπτονομίσματα) δεν είναι νόμισμα;

Δεν υποστηρίζεται από κανέναν

Το bitcoin δεν εκδίδεται από κάποια κεντρική δημόσια αρχή. Για παράδειγμα, όταν κρατάτε στα χέρια σας ένα τραπεζογραμμάτιο των 10 ευρώ, η ΕΚΤ εγγυάται το δικαίωμά σας να το χρησιμοποιείται ως μέσο πληρωμής σε οποιοδήποτε μέρος της ζώνης του ευρώ. Κανείς δεν διασφαλίζει το δικαίωμά σας να χρησιμοποιείτε το bitcoin και κανείς δεν εργάζεται για να διατηρείται σταθερή η αξία του.

Δεν είναι ένα γενικά αποδεκτό μέσο πληρωμής

Εάν το bitcoin ήταν νόμισμα, θα είχατε λογικά τη δυνατότητα να το χρησιμοποιείτε ευρέως. Όμως, στην πράξη, μπορείτε να πληρώσετε με bticoin σε πολύ λίγα μέρη. Και σε αυτά όμως οι συναλλαγές εκτελούνται με βραδύτητα και είναι δαπανηρές.

Δεν προστατεύονται οι χρήστες

Τα bitcoin μπορούν να κλαπούν από χάκερς. Αν συμβεί κάτι τέτοιο, δεν έχετε καμία νομική προστασία.

Είναι υπερβολικά ασταθές

Ένα νόμισμα θα πρέπει να αποτελεί αξιόπιστο μέσο αποθήκευσης της αξίας, ώστε να μπορείτε με σιγουριά να αγοράζετε σήμερα, αλλά και του χρόνου, περίπου την ίδια ποσότητα αγαθών. Το bitcoin δεν είναι σταθερό. Η αξία του ανέβηκε στα ύψη και μειώθηκε ραγδαία σε διάστημα λίγων ημερών.

Εάν δεν είναι νόμισμα, τότε τι είναι; **Το bitcoin είναι μια δραστηριότητα κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Με άλλα λόγια, μπορείτε να επενδύσετε σε αυτό με σκοπό το κέρδος, κινδυνεύοντας όμως να χάσετε την επένδυσή σας.**

Θα απαγορεύσει η ΕΚΤ τα bitcoin; **Δεν αποτελεί αρμοδιότητα της ΕΚΤ η απαγόρευση ή η κανονιστική ρύθμιση του bitcoin ή άλλου κρυπτονομίσματος. Όμως, επειδή δεν εξασφαλίζεται η προστασία του καταναλωτή, καλό θα ήταν να είστε προσεκτικοί.**

Από τα κρυπτονομίσματα (cryptocurrencies) στα σταθερά (κρυπτο)νομίσματα (stable coins)

- **Η περίπτωση του Libra από το Facebook**
  - **Το Libra θα είναι ένα "σταθερό νόμισμα", που θα συνδέεται με την αξία άλλων νομισμάτων όπως το δολάριο ΗΠΑ και το ευρώ ή άλλες «σταθερές» επενδύσεις, σε αντίθεση με άλλα κρυπτοσυστήματα όπως το bitcoin**
  - **Οι καταναλωτές που χρησιμοποιούν την υπηρεσία Messenger του Facebook, το WhatsApp ή άλλη αυτόνομη εφαρμογή θα έχουν πρόσβαση στο Libra μέσω ψηφιακού πορτοφολιού που θα διαχειρίζεται η νέα θυγατρική εταιρεία Calibra του Facebook**
  - **Η αξία του Libra θα εξαρτηθεί από τα «σκληρά» νομίσματα όπως το δολάριο ΗΠΑ, το ευρώ, λίρα, γιέν, Ελβετικό φράγκο ή και άλλες «σταθερές» επενδύσεις (πχ, κρατικά ομόλογα)**
    - ✓ **Δηλαδή ο αριθμός των Libra θα ανταποκρίνεται πάντα στο φυσικό αποθεματικό που το στηρίζει**
    - ✓ **Αυτό σημαίνει ότι οποιοσδήποτε με Libra θα μπορεί να μετατρέψει το ψηφιακό του νόμισμα σε τοπικό νόμισμα με βάση τη συναλλαγματική ισοτιμία, όπως ακριβώς κάνουμε όταν πρόκειται να ταξιδέψουμε σε μια άλλη χώρα και κάνουμε συνάλλαγμα (δηλαδή, για την εξαργύρωση θα πρέπει να ρευστοποιηθούν τα περιουσιακά στοιχεία που «στηρίζουν» τη συγκεκριμένη ποσότητα Libra και εν συνεχεία να μετατραπούν στο τοπικό νόμισμα)**
    - ✓ **Ωστόσο, πλέον παρέχεται η δυνατότητα απόκτησης «μονο-νομισματικών» Libra (single-currency stablecoins) τα οποία υποστηρίζονται από επενδύσεις σε τοπικό αποκλειστικά νόμισμα (LibraUSD or ≋USD, LibraEUR or ≋EUR, LibraGBP or ≋GBP)**
    - ✓ **Το σύστημα δεν είναι «αποκεντρωμένο» (decentralized), όπως συμβαίνει με τα κρυπτονομίσματα, καθώς στο μητρώο δικαιούχων και στην επαλήθευση των συναλλαγών θα έχουν πρόσβαση μόνο επιλεγμένοι συνεργάτες (πχ, το Calibra)**
  - **Τι μπορεί να συμβεί αν η αξία των επενδύσεων που στηρίζουν το κρυπτονόμισμα μειωθεί σημαντικά;**
  - **Τι μπορεί να συμβεί αν οι χρήστες του κρυπτονομίσματος θεωρήσουν ότι ο εκδότης ΄δεν είναι φερέγγυος;**
  - **Τι μπορεί να συμβεί στην αξία των επενδύσεων στα οποία στηρίζεται το κρυπτονόμισμα εάν απαιτηθεί η μαζική ρευστοποίηση των κρυπτονομισμάτων σε χρήμα;**

PayPal Stablecoin….

Aug 7, 2023

PRODUCT . PAYPAL . INNOVATION . CRYPTOCURRENCY

PayPal Launches U.S. Dollar Stablecoin

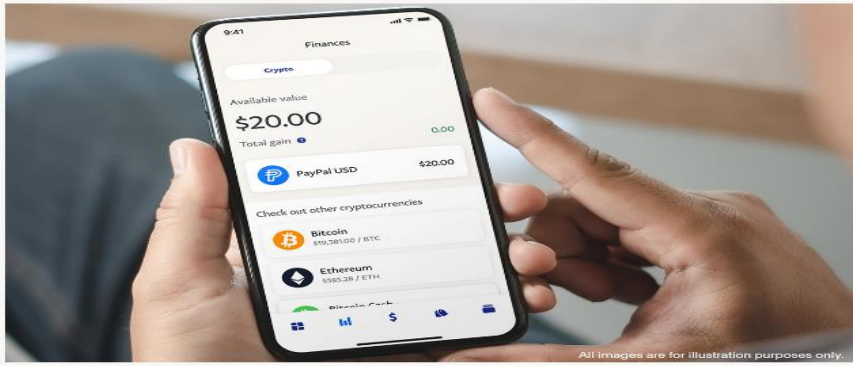
PayPal USD (PYUSD) is fully backed by U.S. dollar deposits, short-term U.S. treasuries and similar cash equivalents, and can be redeemed 1:1 for U.S. dollars.

SAN JOSE, Calif., Aug. 7, 2023 /PRNewswire/ -- Fully-backed, regulated stablecoins have the potential to transform payments in web3 and digitally native environments. To address that emerging potential, PayPal (NASDAQ: PYPL) today announced the launch of a U.S. dollar-denominated stablecoin, PayPal USD (PYUSD).

Introducing PayPal USD (PYUSD): PayPal's U.S. Dollar Stablecoin — Share

U.S. Dollar Denominated, Redeemable and Transparent

PayPal USD is issued by Paxos Trust Company, a fully licensed limited purpose trust company subject to regulatory oversight by the New York State Department of Financial Services. In June 2022, PayPal was issued a BitLicense by NYDFS after previously obtaining a conditional BitLicense.

Reserves for PayPal USD are fully backed by U.S. dollar deposits, U.S. Treasuries and similar cash equivalents, and PayPal USD can be bought or sold through PayPal at a rate of $1.00 per PayPal USD.

Beginning in September 2023, Paxos will publish a public monthly Reserve Report for PayPal USD that outlines the instruments composing the reserves. Paxos will also publish a public third-party attestation of the value of PayPal USD reserve assets. The attestation will be issued by an independent third-party accounting firm and conducted in accordance with attestation standards established by the American Institute of Certified Public Accountants (AICPA).

Το ψηφιακό €: εισαγωγή

- **Η συζήτηση για την υιοθέτηση του ψηφιακού € ξεκίνησε το 2018 με τη δημοσιοποίηση σχετικής Έκθεσης της ΕΚΤ, η οποία οδήγησε, το 2023, στην έκδοση Πρότασης Κανονισμού**
- **Οι λόγοι**
  - **Διαρκώς μειούμενη χρήση των μετρητών € εις όφελος έτερων μέσων πληρωμών που ελέγχονται από αλλοδαπούς παρόχους (πχ, Visa, Mastercard, PayPal)**
  - **Ιδιωτικοί φορείς (ιδίως μεγάλες εταιρίες τεχνολογίας & ηλεκτρονικού εμπορίου) μη υποκείμενοι σε ευρωπαϊκή χρηματοπιστωτική εποπτεία αναπτύσσουν λύσεις πληρωμών (πχ, «σταθερά κρυπτονομίσματα») που κερδίζουν διαρκώς έδαφος**

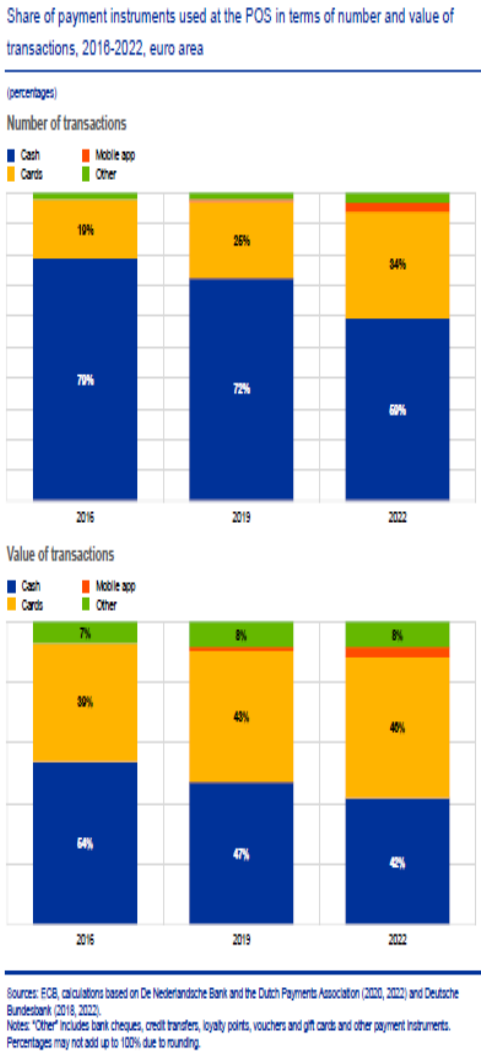
Κίνδυνος για τη νομισματική/πολιτική αυτονομία της Ευρωζώνης: υπονόμευση του δημόσιου χρήματος (μετρητά €) ως «νομισματικού πυλώνα» της Ευρωζώνης

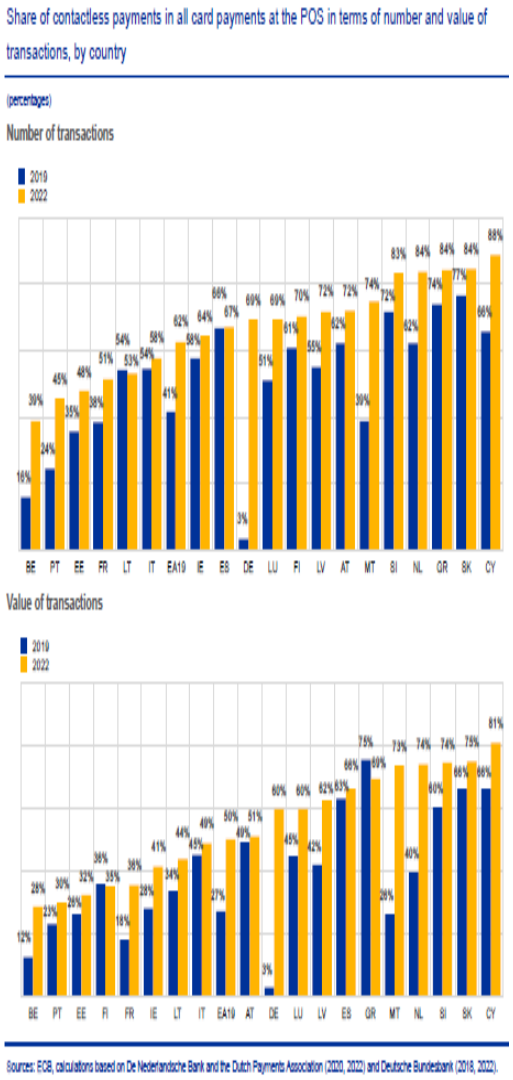
- **Το ψηφιακό €**
  - **συνιστά μια νέα, ψηφιακή μορφή του ενιαίου νομίσματος για τους πολίτες/επιχειρήσεις με κατοικία/έδρα σε κράτος-μέλος της Ευρωζώνης**
  - **δεν αντικαθιστά, αλλά συμπληρώνει τα μετρητά σε € και τα λοιπά εργαλεία πληρωμών**
  - **φέρει την ιδιότητα του «νόμιμου χρήματος» (συνιστά εκ του νόμου αποδεκτό μέσο για την αποπληρωμή χρηματικών οφειλών), και**
  - **όπως τα μετρητά σε €, συνιστά μέσο πληρωμής μηδενικού πιστωτικού κινδύνου (risk-free)**
- **Ψηφιακό € για ποια χρήση;**
  - **Χρήση στις συναλλαγές/πληρωμές λιανικής (retail use)**

Προτεραιότητα

- ✓ **Peer-to-peer/person-to-person payments (P2P): μεταφορά χρημάτων σε άλλο πρόσωπο (πχ, στο πλαίσιο αγοράς ή προσφοράς ως δώρο)**
- ✓ **Person-to-business (P2B) /customer to business payments (C2B): αγορά αγαθών / υπηρεσιών στο σημείο πώλησης (POS) και στο διαδίκτυο (e-commerce)**
- **Business-to-business payments (B2B): πληρωμές μεταξύ επαγγελματιών/επιχειρήσεων**
- ✓ **Person-and-business-to-government payments (X2G): πληρωμή φόρων και άλλων υποχρεώσεων, όπως προστίμων, στην κεντρική ή περιφερειακή κυβέρνηση / μεταφορά πόρων (πχ, χρηματικών παροχών και αποζημιώσεων) από την κεντρική ή περιφερειακή κυβέρνηση σε πολίτες και επιχειρήσεις**

Σύγχρονες τάσεις και μεταβολές στο νομισματικό σύστημα

Τα μετρητά χρησιμοποιούνται, κυρίως, ως μέθοδος πληρωμής σε συναλλαγές μικρής αξίας (μέχρι 50 €), στα σημεία πώλησης (POS) και στις συναλλαγές που διενεργούνται «πρόσωπο-με-πρόσωπο», αλλά υπάρχει ισχυρή τάση μείωσης

Στις συναλλαγές μεγαλύτερης αξίας, το πλαστικό χρήμα αντιπροσωπεύει υψηλότερο μερίδιο συναλλαγών από τις πληρωμές σε μετρητά (42%)

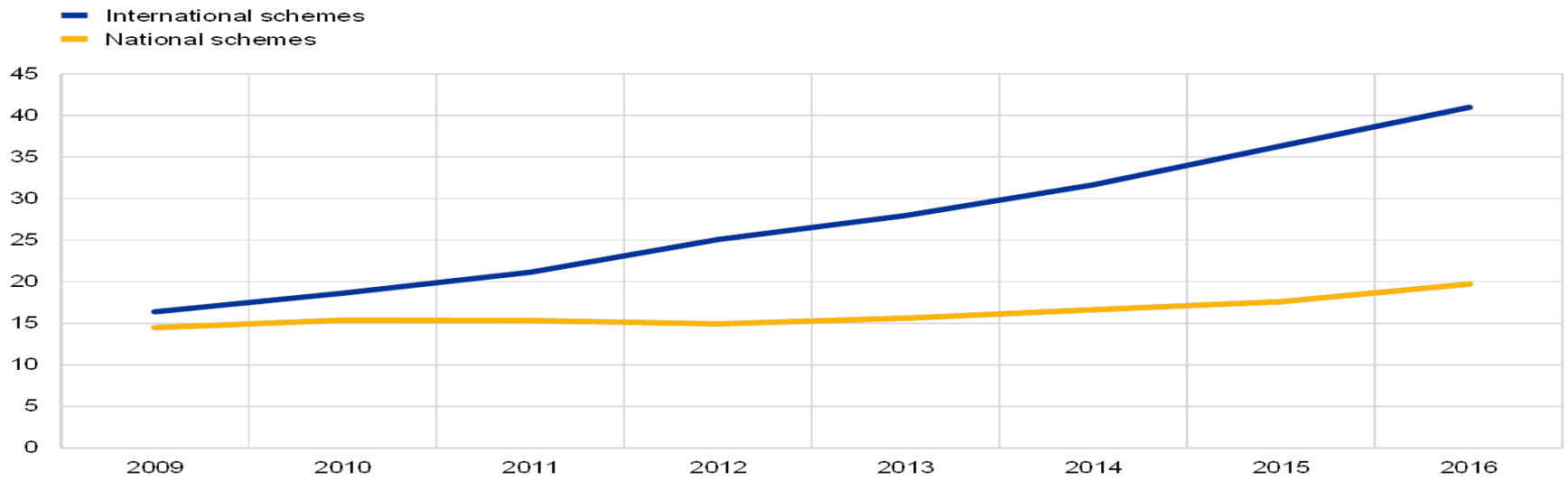
Οι ανέπαφες πληρωμές με κάρτα στα σημεία πώλησης αυξήθηκαν σημαντικά σε τρία χρόνια, από 41% το 2019 σε 62% το 2022, όπως και οι συναλλαγές με τη χρήση ηλεκτρονικών πορτοφολιών σε κινητά τηλέφωνα στις συναλλαγές «πρόσωπο-με-πρόσωπο»

Στην ψηφιοποιημένη οικονομία, το δημόσιο χρήμα (μετρητά €) ολοένα και περισσότερο δεν καλύπτει τις ανάγκες των νοικοκυριών/επιχειρήσεων / απομειώνεται διαρκώς η ανάγκη μετατροπής των καταθέσεων σε μετρητά €

- **όσο δεν υπάρχει μια εύχρηστη ψηφιακή μορφή των μετρητών €, αυξάνεται η έλλειψη εμπιστοσύνης προς το € ως νομισματικό σημείο αναφοράς**
- **απομειώνεται ο μηχανισμός πειθαρχίας των τραπεζών, και αυξάνεται η ανάληψη κινδύνου εκ μέρους τους, και εν τέλει**
- **υπονομεύεται η χρηματοπιστωτική σταθερότητα και η νομισματική αυτονομία της Ευρωζώνης**

Σύγχρονες τάσεις και μεταβολές στο νομισματικό σύστημα (συν.)

- **Υπονόμευση της νομισματικής, οικονομικής και, εντέλει, πολιτικής αυτονομίας της Ευρωζώνης**
  - **Πληρωμές με πλαστικό χρήμα στην Ευρωζώνη (και ιδίως οι διασυνοριακές πληρωμές): κυριαρχία αλλαδαπών παρόχων (Visa, MasterCard)**

  - **Στις διαδικτυακές πληρωμές (online payments), η αμερικανική εταιρία PayPal είναι μακράν των υπολοίπων ανταγωνιστών της ο πιο σημαντικός πάροχος**
    - ✓ **07.08.2023: Η PayPal εκδίδει «σταθερό νόμισμα δολαρίου ΗΠΑ» (PayPalUSD Stablecoin) για την μεταφορά χρημάτων μεταξύ των χρηστών της και την αγορά προϊόντων**
  - **Μεγάλες εταιρίες (BigTechs) με εξαιρετικά δημοφιλείς ηλεκτρονικές πλατφόρμες στους τομείς του ηλεκτρονικού εμπορίου, της κοινωνικής δικτύωσης και της διαδικτυακής αναζήτησης και με εκτεταμένο δίκτυο πελατών (Google, Apple, Facebook, Amazon, Alibaba (Ant Group))**
    - ✓ **Ανάπτυξη «ιδιωτικού, εναλλακτικού χρήματος» για την αγορά προϊόντων και υπηρεσιών εντός της πλατφόρμας: δημιουργία μιας αυτόνομης «νομισματικής περιοχής ψηφιακού χρήματος» (digital currency area) εντός της πλατφόρμας**

Θεμελιώδη ζητήματα της αρχιτεκτονικής του ψηφιακού €: το σύστημα πρόσβασης

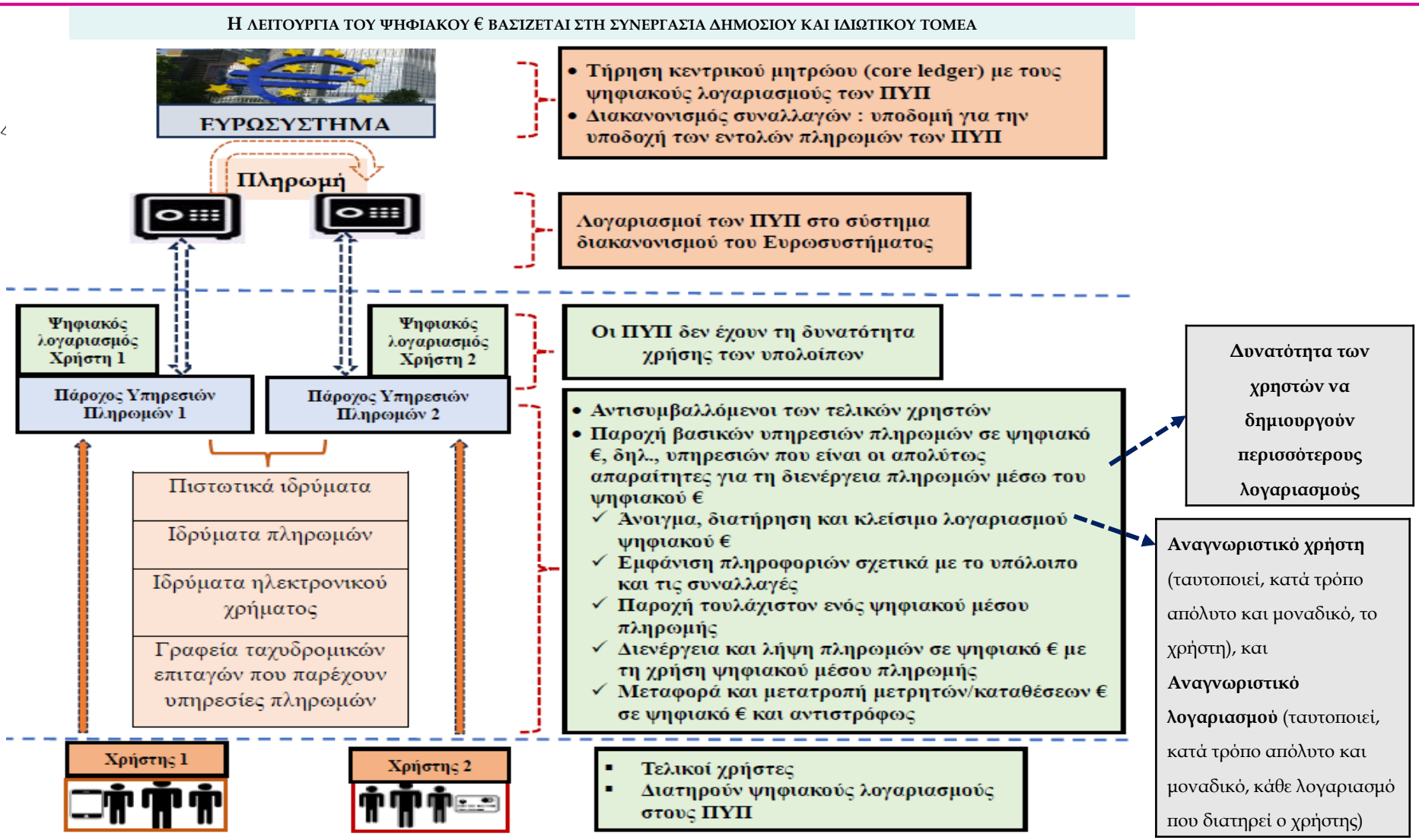

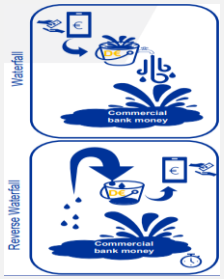
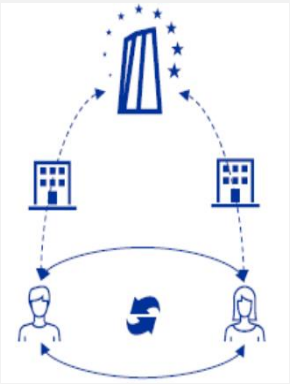
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ – ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Άμεση πρόσβαση; ⊗	Έμμεση πρόσβαση; ✓
• Άμεση πρόσβαση —με τη συνδρομή «εποπτευόμενων διαμεσολαβητών», όπως τα ΠΙ— σε λογαριασμούς ψηφιακού € που τηρούνται στην υποδομή του Ευρωσυστήματος • Άνοιγμα τόσων λογαριασμών ψηφιακού € όσοι και οι χρήστες του	• Έμμεση πρόσβαση στο ψηφιακό € μέσω «εποπτευόμενων διαμεσολαβητών» (πχ, ΠΙ), οι οποίοι έχουν πρόσβαση στο Ευρωσύστημα • Ο αριθμός των συνδέσεων στο Ευρωσύστημα περιορίζεται στον αριθμό των «εποπτευόμενων διαμεσολαβητών»
Σημαντικές τεχνικές δυσκολίες & κοστοβόρες προσαρμογές: υφιστάμενη υποδομή του Ευρωσυστήματος δεν είναι σχεδιασμένη για να εξυπηρετεί τις καθημερινές συναλλαγές λιανικής των πολιτών και επιχειρήσεων	**Συνάδει με τη διαμεσολαβητική λειτουργία των εποπτευόμενων διαμεσολαβητών (πχ, ΠΙ) / λιγότερες τεχνικές προσαρμογές και μειωμένο κόστος λειτουργίας / ταχύτερη και αποτελεσματικότερη υιοθέτηση του ψηφιακού €**

Το ψηφιακό €: αναλυτική απεικόνιση του συστήματος έμμεσης πρόσβασης

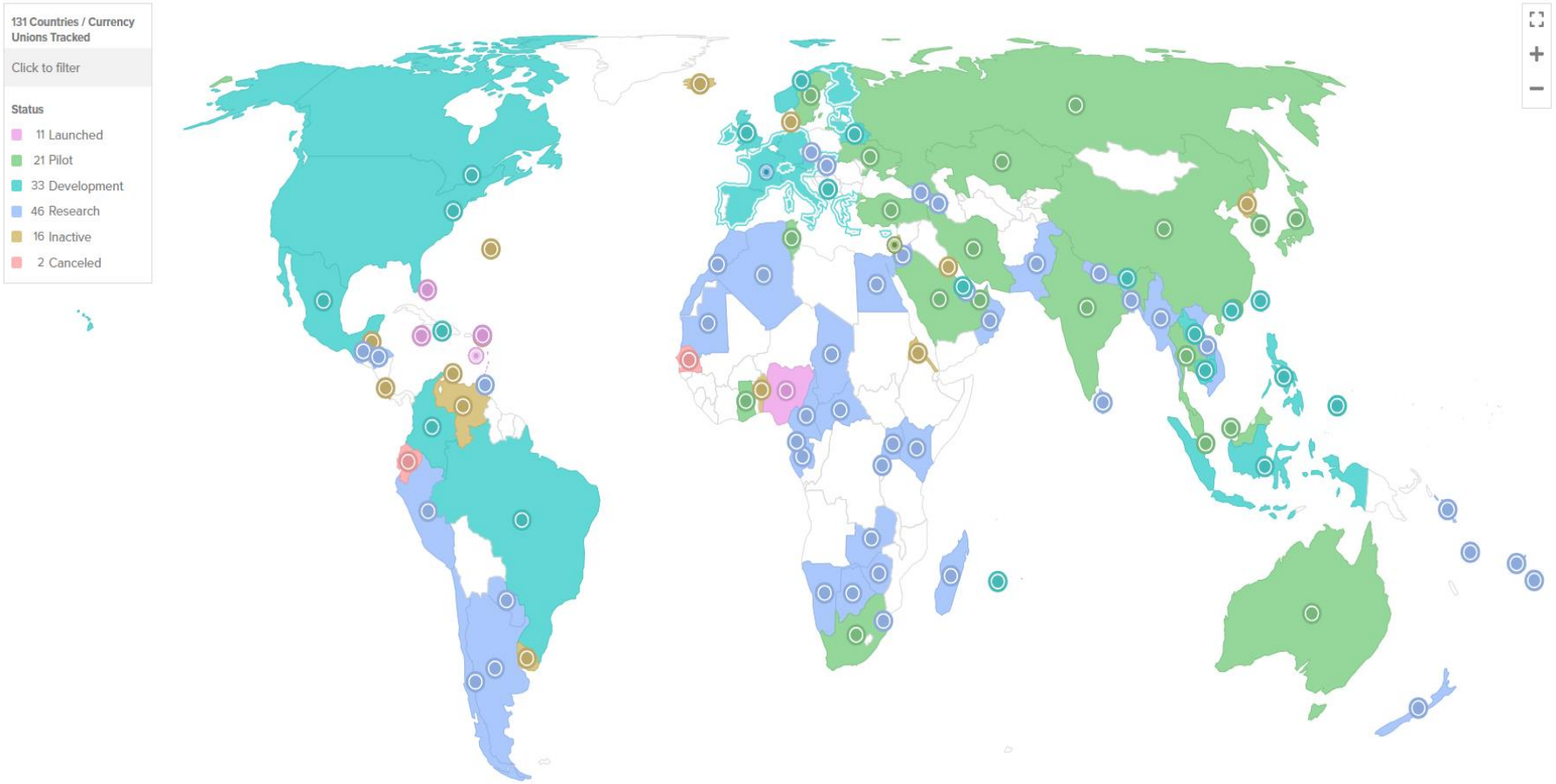
Απαντήσεις σε βασικά ερωτήματα για τη λειτουργία του ψηφιακού €

Ανώτατο όριο του υπολοίπου λογαριασμού ψηφιακού € ; Αν ναι, για ποιο λόγο;	• ΝΑΙ, αλλά δεν έχει προσδιορισθεί ακόμη / ο χρήστης ενημερώνει τους ΠΥΠ για τον τρόπο κατανομής του ορίου, εάν έχει περισσότερους λογαριασμούς ψηφιακού € / ενδεχομένως, δημιουργία database/single access point με τους κωδικούς ταυτοποίησης των χρηστών και το συνολικό υπόλοιπο λογαριασμών σε ψηφιακό € • Περιορισμός της χρήσης του ψηφιακού € ως μέσου αποθήκευσης της αξίας
Υπέρβαση του ανώτατου ορίου; 	• Δυνατότητα λήψης πληρωμής σε ψηφιακό € που θα οδηγεί σε υπέρβαση του ανώτατου ορίου ψηφιακού υπολοίπου, με την αυτόματη μεταφορά του υπερβάλλοντος ποσού στο συνδεδεμένο τραπεζικό λογαριασμό (waterfall) • Δυνατότητα διενέργειας πληρωμών από τον λογαριασμό ψηφιακού €, ακόμη και αν δεν επαρκεί το υπόλοιπο, με την αυτόματη κινητοποίηση του συνδεδεμένου τραπεζικού λογαριασμού (reverse waterfall)
Επιτόκιο ψηφιακών λογαριασμών;	ΟΧΙ
Συναλλαγές εκτός σύνδεσης (off line); 	▪ Διενέργεια συναλλαγών όταν υπάρχει φυσική εγγύτητα των χρηστών, χωρίς τη διαμεσολάβηση των ΠΥΠ: παρουσιάζει την μέγιστη δυνατή προσομοίωση της χρήσης μετρητών € ▪ Χρήση συσκευής («τοπικό μέσο αποθήκευσης») που θα παρέχουν οι ΠΥΠ και άμεσος «τοπικός διακανονισμός» στα μέσα αποθήκευσης με την επικαιροποίηση των υπολοίπων στα εν λόγω μέσα ▪ Μέγιστο ύψος συναλλαγών (low value transactions); ▪ Κόστος δημιουργίας της αναγκαίας τεχνικής υποδομής (λογισμικό και υλισμικό) για τους ΠΥΠ; ▪ Διαλειτουργικότητα και επικοινωνία μεταξύ των διαφορετικών συσκευών;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Ο παγκόσμιος χάρτης των ψηφιακών νομισμάτων

- **111 χώρες (98% του παγκόσμιου ΑΕΠ) διερευνούν την προοπτική υιοθέτησης ψηφιακού νομίσματος ή έχουν υιοθετήσει τέτοιο νόμισμα**
- **19 χώρες του ομάδας των G20 είναι σε προχωρημένο στάδιο ανάπτυξης ψηφιακού νομίσματος**
- **Το ψηφιακό νόμισμα που έχει αναπτύξει η Κίνα βρίσκεται σε πιλοτικό στάδιο**

Ψηφιακό €, τραπεζικό σύστημα και νομισματική πολιτική

- **Αποδιαμεσολάβηση και αποσταθεροποίηση του τραπεζικού συστήματος;**
  - **Οριοθέτηση και μηδενική απόδοση των υπολοίπων σε ψηφιακό €: μηχανισμός περιορισμού του κινήτρου μετατροπής καταθέσεων σε ψηφιακό €**

- **Νομισματική πολιτική;**
  - **Οι λογαριασμοί ψηφιακού € δεν θα φέρουν τόκο/απόδοση**
    - ✓ **Helicopter money**

- ❖ **Σε περιόδους αβεβαιότητας, απευθείας μεταφορά ρευστότητας από το Ευρωσύστημα στους λογαριασμούς πολιτών/επιχειρήσεων (και όχι μέσω του τραπεζικού συστήματος), ως κίνητρο για ενίσχυση της καταναλωτικής δραστηριότητας**
- ❖ **Δυνατότητα οικονομικής ενίσχυσης συγκεκριμένων ομάδων πολιτών ή κλάδων οικονομικής δραστηριότητας**

Οι διαφορετικές εκδοχές του…χρήματος

	Ψηφιακό €	Καταθέσεις	Κρυπτονομίσματα	Σταθερά (κρυπτο)νομίσματα
Εκδότης	Ευρωσύστημα	Πιστωτικό ίδρυμα	Ιδιωτικός τομέας	Ιδιωτικός τομέας
Κεντρικό μητρώο	√	√	X (Αποκεντρωμένο/peer-to-peer networking)	√
Αξιοπιστία εκδότη	√ (Πλήρης)	√ (Μέσω του εκτεταμένου ρυθμιστικού και εποπτικού πλαισίου)	X	X
Ευρέως αποδεκτό μέσο πληρωμών	√	√	X	X
Δυνατότητα μετατροπής σε μετρητά €	Πλήρης	Πλήρης	Περιορίσιμη	Περιορίσιμη
Σταθερότητα	√	√	X (Μορφή επένδυσης με διακυμάνσεις)	Εξαρτώμενη από το υποκείμενο μέσο (πχ, νόμισμα, χρηματοπιστωτικό μέσο)
Ρύθμιση	√	√	X	X